

RAKENNETAAN YHDESSÄ UUSI TERVE LASTENSAIRAALA

Uuden lastensairaalan rakennustyöt päästiin aloittamaan elokuussa. Tästä suuret kiitokset kuuluvat sairaalalle varoja keränneelle tukiyhdistykselle sekä kaikille talkoisiin osallistuneille.

Nykyisten Lastenklinikan ja Lastenlinnan huonon kunnon vuoksi uuden lastensairaalan rakentaminen on tärkeää ja kiireellistä. Homepakolaiset ry toivoo, että kiireellisyyden keskellä muistetaan kiinnittää huomiota hyvään rakennustapaan ja panostetaan kosteusvaurioiden välttämiseen heti alusta alkaen. Näin Suomeen saadaan pitkäikäinen lastensairaala, jossa sekä pienet potilaat että heitä hoitava henkilökunta voi hyvin ja sairaalan rakentamista tukeneiden rahat käytetään viisaasti.

KUIVA RAKENNUSTAPA JA HUOLELLISUUS

Homepakolaiset ry vetoaa niin rakentajaan, aliurakoitsijoihin kuin rakennuttajaankin, jotta uudessa lastensairaalassa vältetään vesivahingot sekä kosteus- ja sisäilmaongelmat.

Suomessa ei ole lainsäädännöllistä velvoitetta kuivaan rakentamiseen. Yhdistys toivoo, että sairaalan rakentamisessa noudatetaan tästä huolimatta kuivaa rakentamistapaa suojaamalla sairaala rakennusvaiheessa asianmukaisella ja riittävällä sääsuojauksella sekä rakennusmateriaalit kastumiselta ja kosteudelta. Myös kuivumista vaativien kohteiden kuten betonilattioiden tulee antaa kuivua rauhassa, jotta myöhemmillä ongelmilta vältytään.

Uuteen lastensairaalaan tulee vesivahinkojen ja sisäilman laadun kannalta mahdollisia riskirakenteita kuten tasakatto. Yhdistys toivoo näiden toteutuksessa noudatettavan erityistä huolellisuutta.

Toivomme, että kohteen valvonta suoritetaan erityistä huolellisuutta noudattaen.

Sisäilmaongelmaisesta vanhasta rakennuksesta tulee välttää mahdollisuuksien mukaan tavaran ja irtaimiston siirtoa uuteen lastensairaalaan. Mikäli tämä on välttämätöntä esimerkiksi kalliiden hoitolaitteiden osalta, tulee nämä pyrkiä puhdistamaan huolellisesti ennen siirtoa.

SERTIFIKAATIT JA TURVALLISTEN MATERIAALIEN VALINTA

Homepakolaiset ry:n saamien tietojen mukaan uusi lastensairaala tulee noudattamaan BREEAM-ympäristösertifikaattia. BREEAM kattaa rakentamisen kaikki vaiheet aluesuunnittelusta valmiin rakennuksen käyttöön. Se ryhmittelee ympäristövaikutukset kymmeneen eri luokkaan ja antaa pisteitä luokkien kriteerien toteutumisesta. "Terveys ja hyvinvointi" on yksi näistä kymmenestä luokasta ja sisäilma yksi sen alaluokista.

BREEAM-sertifikaatissa hyvän sisäilman osalta on mahdollista saada maksimissaan neljä pistettä, jos kaikki sertifikaatin edellyttämät sisäilmaan liittyvät osa-alueet huomioidaan. Homepakolaiset ry ehdottaa, että lastensairaalan rakentamisessa otettaisiin tavoitteeksi saada sertifikaatin tästä osiosta täydet pisteet.

Niiltä sisäilman terveystekijöiden osalta, joita BREEAM-sertifikaatti ja sen pisteytys eivät kata, olisi yhdistyksemme mielestä kannatettavaa noudattaa ainakin haitallisten kemikaalien välttämistä rakennusmateriaaleja valittaessa. Esimerkiksi BREEAM-sertifikaatista voi saada sisäilman osalta täydet pisteet, vaikka lattiamateriaalit ja -liimat eivät täyttäisi sertifikaatin päästörajoituksia tai muita, kenties tiukempia päästöluokituksia.

Valinnoissa tulisi suosia sellaisia materiaaleja, joiden kemikaalipäästöt sisäilmaan ovat mahdollisimman vähäiset ja joiden riskit päästää kastuessaan myrkyllisiä yhdisteitä sisäilmaan olisivat mahdollisimman pienet.

Yksi tapa vähentää terveyshaittoja on välttää materiaaleja, jotka sisältävät EU:n kemikaalilainsäädäntö REACH:n erityistä huolta aiheuttavien kemikaalien listan (Candidate List) kemikaaleja. Listalla on mm. lisääntymismyrkyllisiä, biokertyviä ja karsinogeenisesti vaikuttavia kemikaaleja tällä hetkellä 155 kappaletta. Näiden kemikaalien käyttö on toistaiseksi sallittua, mutta tuotteen valmistajan ja maahantuojan on pyydettäessä kerrottava, jos tuote sisältää yli 0,1 % jotakin listan aineista.

Ehdotamme, että lastensairaalan rakentamisessa käytettävistä rakennusmateriaaleista, kuten eristeistä, liimoista, lattiamateriaaleista, laasteista ja elementeistä, pyydetään valmistajilta tiedot sisältävätkö tuotteet näitä erityistä huolta aiheuttavia kemikaaleja. Homepakolaiset ry ehdottaa, että lastensairaalassa ei käytettäisi materiaaleja tai sisustustavaroita, jotka sisältävät kyseisen listan kemikaaleja.

RAKENNUKSEN HUOLTO JA LAADUKAS YLLÄPITO TÄRKEÄÄ

Rakennuksen valmistuttua Homepakolaiset ry toivoo rakennuksen huollon tapahtuvan käyttäjien ja rakennuksen terveydestä huolehtien. Rakenteiden toimivuutta tulee tarkkailla yhdessä riittävän usein tapahtuvan säännöllisen ja huolellisen huollon avulla. Mahdolliset valmistumisen jälkeen ilmenevät kosteusvahingot tulee kuivata ja korjata viipymättä ja perusteellisesti. Rakennuksen pitkän käyttöiän takaamiseksi tulee huolehtia vuoropuhelun toimivuudesta rakennuksen omistajan, vuokralaisen, kunnossapidon ja huoltotoimista vastaavan välillä. Myös kunnossapidon ja korjausten vastuunjako olisi syytä määritellä tarkasti.

ONGELMAT YLEISIÄ UUSISSA SAIRAALOISSA

Huoli rakennustavasta on aiheellinen, sillä kosteusvauriot uusissa rakennuksissa ovat yleisiä. Uusissa sairaaloissakin on todettu vesivahinkoja heti rakentamisen jälkeen. Helsingissä Malmin sairaalan laajennetun osan päivystystiloissa tapahtui vesivahinkoja putkirikon takia aiheuttaen betonilattioiden kastumisen. Turun uudessa T-sairaalassa vesivahinkoja on aiheuttanut lasikaton vuotaminen sekä puutteelliset tai virheelliset LVI-ratkaisut. Päijät-Hämeen Keskussairaalan yhteyteen rakennetussa sairaalaparkki-rakennuksessa olevat toimistotilat kastuivat ennen käyttöönottoa peltäneiden putkiliitosten vuoksi. Ruotsin Göteborgissa ollaan potilaita ja henkilökuntaa evakuoimassa uudesta ja kalliista Yliopisto-sairaalasta (Sahlgrenska), sillä työntekijöitä on sairastunut rakennuksessa. Muovimattoja oli liimattu kostealle betonille ja vettä on valunut sisään ikkunoista, minkä lisäksi rakennuksessa on ilmennyt putkivuotoja.